

Opakowania alternatywne zgodne z regulacją SUP – Nowy obowiązek,
który już obowiązuje od 1 lipca 2024r.

Od 1 lipca 2024 r. zaczął obowiązywać wymóg zapewnienia opakowania alternatywnego w stosunku do konkretnych opakowań jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych. Podstawa tego obowiązku pojawia się w Dyrektywie SUP¹. Dyrektywa ta w 2023 r. została zaimplementowana do polskiego prawa. Obowiązek zapewnienia opakowania alternatywnego został wpisany do art. 3b ust. 3 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 433).

Należy jednak pamiętać, że obowiązek ten nie dotyczy wszystkich jednorazowych opakowań z tworzyw sztucznych, a jedynie tych konkretnych, wskazanych w powyższej ustawie.

Przedsiębiorca, prowadzący jednostkę handlu detalicznego, jednostkę handlu hurtowego lub jednostkę gastronomiczną, w których są oferowane produkty jednorazowego użytku z

Opakowania alternatywne zgodne z regulacją SUP – Nowy obowiązek,
który już obowiązuje od 1 lipca 2024r.

tworzyw sztucznych będące opakowaniami lub napoje lub żywność pakowane przez tego przedsiębiorcę w te produkty, jest obowiązany do zapewnienia dostępności opakowań alternatywnych do produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych (takich jak: kubki na napoje, w tym ich pokrywki i wieczka czy pojemniki na żywność, w tym pojemniki takie jak pudełka, z pokrywką lub bez, stosowane w celu umieszczania w nich żywności, która jest: a) przeznaczona do bezpośredniego spożycia, na miejscu lub na wynos, b) zazwyczaj spożywana bezpośrednio z pojemnika oraz c) gotowa do spożycia bez dalszej obróbki, takiej jak przyrządzanie, gotowanie czy podgrzewanie – w tym pojemniki na żywność typu fast food lub na inne posiłki gotowe do bezpośredniego spożycia, z wyjątkiem pojemników na napoje, talerzy oraz paczek i owijek zawierających żywność), wytworzonych z materiałów innych niż tworzywa sztuczne, w tym innych niż tworzywa sztuczne ulegające biodegradacji, lub dostępności opakowań wielokrotnego użytku. Powyższy obowiązek obowiązuje już od 1 lipca 2024 r.

Co to oznacza i jakie opakowania możemy nazwać alternatywnymi?

Przepisy polskie począwszy od 1 lipca 2024r. zobowiązały przedsiębiorców, prowadzących jednostkę handlu detalicznego, jednostkę handlu hurtowego lub jednostkę gastronomiczną, którzy pakują żywność lub napoje w opakowania będące jednocześnie produktami SUP lub sprzedają takie opakowania samodzielnie, do zapewnienia produktów alternatywnych.

Opakowania alternatywne zatem powinny być wytworzone z materiałów innych niż tworzywa sztuczne (ale dopuszcza się opakowania wielokrotnego użytku z tworzyw sztucznych), również innych niż tworzywa sztuczne ulegające biodegradacji. Opakowaniem alternatywnym mogą być zatem np. opakowania wielokrotnego użytku.

Niestety, ani w Dyrektywie SUP, ani w polskiej ustawie nie znajdziemy wprost definicji opakowania alternatywnego. Oznacza to, że nadal, mimo iż obowiązek wchodzi w życie już

Opakowania alternatywne zgodne z regulacją SUP – Nowy obowiązek,
który już obowiązuje od 1 lipca 2024r.

niebawem, istnieje wiele wątpliwości co do tego, jakie opakowania mogą być uznane za te alternatywne. Obserwując i pracując w branży spotykamy się z opiniami, że opakowania wykonane z trzciny cukrowej mogą być uznane za opakowanie alternatywne. To o czym należy pamiętać to to, by polimery zawarte w pulpie trzcinowej były pochodzenia naturalnego i nie były chemicznie zmodyfikowane.

Z kolei, w przypadku opakowań wielokrotnego użytku, przypominamy, że należy spełnić wymagania dla opakowań wielokrotnego użytku, których wytyczne znajdziemy w normie zharmonizowanej „EN 13429:2004 Opakowania – Opakowania wielokrotnego użytku oraz posiadanie systemu wielokrotnego użytku tych opakowań”. Normę można zakupić na stronie: <https://www.pkn.pl/>

Opakowaniami alternatywnym mogą być przykładowo: opakowania z trzciny cukrowej, liści palmowych czy z otrąb (polimery w nich zawarte muszą być pochodzenia naturalnego i nie mogą być chemicznie zmodyfikowane), czy np. butelki wielokrotnego użytku wykonane z tworzyw sztucznych. Jako konsument będziemy mieli wybór zakupu opakowania jednorazowego z tworzyw sztucznych albo alternatywnego.

Praktyczne problemy z opakowaniem alternatywnym

W związku z nieostrymi przepisami dot. opakowania alternatywnego pojawia się wiele niejasności i wątpliwości, np.:

- czy przedsiębiorca, który jest zobowiązany do udostępnienia opakowań alternatywnych klientowi może je sprzedać w cenie wyższej niż opakowanie jednorazowe?

Odpowiedź: Co prawda nie ma w żadnej ustawie regulacji wysokości ceny alternatywnych opakowań. Na bazie tego, można stwierdzić, że mogą być one droższe niż opakowania jednorazowego użytku wykonane z tworzywa sztucznego. Jednak z drugiej strony czy opakowanie, które ma być środowiskowo lepsze i nie wpływać tak negatywnie na

Opakowania alternatywne zgodne z regulacją SUP – Nowy obowiązek,
który już obowiązuje od 1 lipca 2024r.

środowisko powinno być droższe? Wówczas można się spodziewać, że użytkownik końcowy wybierze tańszy wariant, wykonany z tworzywa sztucznego. Z innej strony w przypadku opakowania wykonanego z tworzywa sztucznego, ale wielokrotnego użytku można się spodziewać, że cena za opakowanie może być faktycznie wyższa. Kwestie kosztów opakowania będą uzależnione najpewniej od jego typu.

◦ czy od 1 lipca 2024 r. zatem istnieje zakaz jednorazowych kubków i pojemników na żywność z tworzywa sztucznego?

Odpowiedź: Naszym zdaniem nie- będzie za to, obok obowiązku pobierania opłaty od ww. opakowań, funkcjonować dodatkowy obowiązek polegający na konieczności oferowania w stosunku do tych opakowań, opakowań alternatywnych.

A co jeśli nie ma możliwości wprowadzenia opakowania alternatywnego?

Zgodnie z Dyrektywą SUP, w odniesieniu do produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, dla których nie istnieją łatwo dostępne odpowiednie i bardziej zrównoważone produkty alternatywne, państwa członkowskie powinny, zgodnie z zasadą zanieczyszczający płaci, wprowadzić również systemy rozszerzonej odpowiedzialności producenta, aby pokryć niezbędne koszty gospodarowania odpadami i sprzątania zaśmiecenia oraz koszty środków służących upowszechnianiu wiedzy, których celem jest zapobieganie i ograniczanie takiego zaśmiecania. Pokrycie tych kosztów nie powinno przekraczać kosztów niezbędnych do gospodarnego świadczenia tych usług i powinny być ustalane, z zachowaniem przejrzystości, między zainteresowanymi podmiotami².

Czy przygotowałeś się na zapewnienie opakowań alternatywnych od 1 lipca 2024r.?

Obecnie przedsiębiorcy już od ponad pół roku powinni zapewniać opakowania alternatywne. Jeśli wciąż nie zapewniono tego obowiązku, to można to zrobić na kilka

Opakowania alternatywne zgodne z regulacją SUP – Nowy obowiązek,
który już obowiązuje od 1 lipca 2024r.

sposobów, np. całkowicie zrezygnować z produktów objętych obowiązkami SUP, koncentrując się wyłącznie na opakowaniach alternatywnych (nie mamy wówczas obowiązku zapewnienia opakowań alternatywnych, ale też zwalniamy się z konieczności rozliczania opłaty konsumenckiej) albo też zastąpić pojedyncze opakowania, opakowaniami alternatywnymi. Za niewypełnienie obowiązku dot. zapewnienia opakowań alternatywnych dla produktów SUP ustawa przewiduje sankcję finansową w wysokości do 20 000 zł. Realizację tego obowiązku weryfikuje Inspekcja Handlowa.

To co rekomendujemy, to w sytuacji, gdy mamy wątpliwości czy planowana przez nas zmiana opakowania na opakowanie alternatywne będzie faktycznie uznane za alternatywne, wystąpić z wnioskiem o wydanie interpretacji indywidualnej do właściwego marszałka województwa. Nie jest to oczywiście wiążąca prawnie interpretacja, ale dająca spojrzenie czym i jak organ kieruje się podczas takich rozważań.

Należy również pamiętać, że od 1 lipca 2024 r. nie jest zakazane stosowanie jednorazowych kubków na napoje ani jednorazowych pojemników na żywność, Przedsiębiorca ma tylko obowiązek zapewnienia dostępności opakowań alternatywnych w przypadku gdy oferowane jednorazowe kubki i pojemniki wykonane są

Opakowania alternatywne zgodne z regulacją SUP – Nowy obowiązek,
który już obowiązuje od 1 lipca 2024r.

w całości lub w części z tworzyw sztucznych.

Dobłą praktyką informującą o możliwości zakupu opakowania alternatywnego może być również przedstawienie tej informacji przy kasie na tabliczce, na wzór informacji jakie się pojawiły o konieczności dopłaty do kubka 20 gr oraz pojemnika na żywność w wysokości 25 gr.

Autorki:

Magda Biernat- Kopczyńska, kierownik ds. regulacji, m.biernat@rekopol.pl

Agnieszka Jakoniuk, kierownik ds. kluczowych klientów, a.jakoniuk@rekopol.pl

[1](#) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko (Dz.U. L 155 z 12.6.2019, str. 1-19).

[2](#) Dyrektywa SUP, motyw 21.